

Najnowsza edycja programu „Europa dla obywateli” bazuje na doświadczeniach projektów realizowanych pod tym szyldem od 2007 r. W latach 2014-2020 program ulega znacznemu uproszczeniu, a całkowity budżet na 7 lat jego trwania to prawie 185,5 miliona euro, które przeznaczone zostanie na projekty dotyczące pamięci europejskiej, demokratycznego zaangażowania i uczestnictwa obywatelskiego, działanie horyzontalne – waloryzację oraz wsparcie działalności organizacji pozarządowych i instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Program „Europa dla obywateli”

Cele ogólne

- przyczynianie się do lepszego zrozumienia przez obywateli zagadnień związanych z Unią, jej historią i różnorodnością,
- promowanie obywatelstwa europejskiego oraz poprawa warunków społecznego i demokratycznego zaangażowania na poziomie Unii.

Cele szczegółowe

- pogłębianie świadomości obywatelskiej na temat pamięci europejskiej, wspólnych wartości i celów Unii poprzez stymulowanie debaty, refleksji i tworzenie sieci kontaktów,
- zachęcanie do demokratycznego i obywatelskiego uczestnictwa Europejczyków w tworzeniu polityk poprzez włączanie ich do procesów decyzyjnych, promowanie możliwości społecznego i międzykulturowego zaangażowania oraz wolontariatu w skali całej Unii.

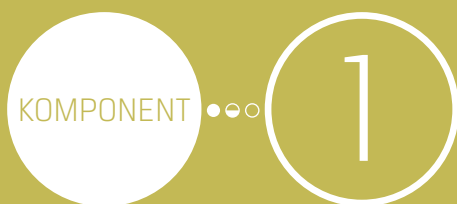
Program zarządzany jest w Brukseli przez Agencję Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego EACEA. Polski Punkt Kontaktowy „Europa dla obywateli” ma za zadanie informować o możliwościach finansowania działań inicjowanych przez polskie organizacje, konsultować wnioski o dofinansowanie oraz upowszechniać efekty realizowanych projektów.

O dofinansowanie mogą aplikować samorządy, instytucje i organizacje posiadające osobowość prawną, nienastawione na zysk, działające na terenie 28 państw członkowskich Unii Europejskiej: Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Malty, Niemiec, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii oraz Włoch. Dodatkowo, po podpisaniu odrębnych porozumień, w programie potencjalnie będą mogły uczestniczyć także państwa kandydujące, potencjalnie kandydujące oraz państwa EFTA będące stronami porozumienia EOG. Od października 2014 r. udział w programie jest otwarty dla Serbii i Czarnogóry.

Szczegóły – na kolejnych stronach niniejszej broszury i w „Przewodniku programowym” dostępnym na stronie www.europadlaobywateli.pl.

W ramach Komponentu 1. **Pamięć europejska** dotacje otrzymać mogą projekty dotyczące szeroko pojętej wspólnej historii europejskiej, różnorodności kulturowej oraz pamięci historycznej; wydarzenia odnoszące się do refleksji nad przyczynami pojawienia się reżimów totalitarnych w historii nowożytnej Europy (szczególnie, ale nie wyłącznie – nazizmu, który doprowadził do Holocaustu, faszyzmu, stalinizmu i totalitarnych reżimów komunistycznych) oraz upamiętniające ich ofiary.

Dofinansowywane są także działania związane z innymi punktami zwrotnymi w najnowszej historii Europy, a także promujące tolerancję, wzajemne zrozumienie i dialog międzykulturowy. Co roku ustanawiane są priorytety roczne - odnoszące się do nich projekty mają większe szanse na uzyskanie grantów.

WNIOSKODAWCY:

Publiczne samorządy terytorialne/władze regionalne lub organizacje nienastawione na zysk, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszenia ocalałych oraz organizacje kulturalne, młodzieżowe, edukacyjne, badawcze, stowarzyszenia miast partnerskich.

PARTNERZY:

W projekcie muszą brać udział organizacje **z co najmniej jednego państwa członkowskiego UE**. Pierwszeństwo przyznaje się projektom międzynarodowym.

BUDŻET:

Maksymalna kwalifikowana kwota dotacji do projektu: **100 000 euro**.

MIEJSCE PROWADZENIA DZIAŁAŃ:

Działania muszą być prowadzone w jednym z kwalifikujących się krajów.

CZAS TRWANIA PROJEKTU:

Maksymalny czas trwania projektu wynosi **18 miesięcy**.

TYTUŁ PROJEKTU:
Kierunek
przyszłość
- 25 lat wolności
a Romowie

KOMPONENT/DZIAŁANIE: Pamięć europejska
NAZWA ORGANIZACJI: Fundacja Dialog Pheniben
(lider projektu)
MIEJSCOWOŚĆ: Oświęcim
ORGANIZACJE I KRAJE PARTNERSKIE: brak
OKRES REALIZACJI PROJEKTU: 01.10.2014 - 31.03.2015
STRONA INTERNETOWA: www.dialog-pheniben.pl
E-MAIL: stowarzyszenie@romowie.net

OPIS PROJEKTU:

Projekt powstał z inspiracji słowami Tadeusza Mazowieckiego, który we wrześniu 1989 roku w swoim exposé powiedział, że Polska to także ojczyzna mniejszości narodowych. To przede wszystkim dlatego dla liderów romskich z byłego bloku wschodniego, obchody rocznicy 25 lat wolności stały się pretekstem do powrotu do wartości demokratycznych – w szczególności praw człowieka, promowania różnorodności kulturowej i niedyskryminacji w działaniach na rzecz swoich społeczności.

CELE PROJEKTU:

- przedstawienie i przybliżenie romskiej historii i współczesności,
- promocja tolerancji i zrozumienia dla różnorodności kulturowej.

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU:

- film oraz publikacja dokumentujące powstanie ruchu społeczno-politycznego Romów w Europie,
- spotkania i rozmowy z dziesięcioma najbardziej aktywnymi i zasłużonymi liderami i liderkami romskimi z krajów postkomunistycznych oraz Europy Zachodniej,
- przedstawienie uczestnikom projektu różnych – pod względem narodowym i politycznym – doświadczeń osób o odmiennym pochodzeniu i przekonaniach,
- działania edukacyjne adresowane do międzynarodowych liderów i liderek społeczności lokalnych opracowane w oparciu o materiały powstałe w ramach projektu.

WYPRACOWANE MATERIAŁY:

- scenariusz zajęć e-learningowych,
- strona internetowa o historii, kulturze i aktualnej sytuacji społeczno-politycznej Romów europejskich, która będzie mogła posłużyć jako baza wiedzy nie tylko na temat Romów, ale również jako źródło informacji o działalności najważniejszych organizacji romskich w Europie, ważnych projektach, wydarzeniach, rocznicach.

W ramach Komponentu 2. **Demokratyczne zaangażowanie i uczestnictwo obywatelskie** dotacje otrzymać mogą projekty służące zapewnieniu konkretnego udziału obywateli w procesie kształtowania polityki Unii w dziedzinach związanych z celami programu. Inicjatywy zgłaszane w tym komponentcie dotyczyć mogą wpływu na kształtowanie polityki na wszystkich jej poziomach – lokalnych oraz unijnych. Komponent podzielono na trzy działania, odpowiadające różnym grupom wnioskodawców, okresom realizacji, budżetowi i tematyce realizowanych projektów.

Działanie 2.1. **Partnerstwo miast** wspiera projekty współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi, mające na celu mobilizowanie obywateli na poziomie lokalnym i unijnym do angażowania się społecznego, politycznego oraz wolontariatu. Większe szanse na uzyskanie dofinansowania mają projekty ukierunkowane na priorytety określone corocznie dla tego działania.

WNIOSKODAWCY:

Miasta/władze miejskie lub ich komitety do spraw partnerstwa bądź inne organizacje nienastawione na zysk reprezentujące samorzady terytorialne.

PARTNERZY:

W projekcie muszą brać udział organizacje **z co najmniej dwóch kwalifikujących się krajów**, z których co najmniej jeden jest państwem członkowskim UE.

LICZBA UCZESTNIKÓW:

Oprócz przedstawicieli organizacji goszczącej, w projekcie musi uczestniczyć co najmniej 25 zaproszonych reprezentantów organizacji partnerskich.

BUDŻET:

Maksymalna kwalifikowana kwota dotacji do projektu: **25 000 euro**.

MIEJSCE PROWADZENIA DZIAŁAŃ:

Działania muszą być prowadzone w jednym z kwalifikujących się krajów.

CZAS TRWANIA PROJEKTU:

Maksymalny czas trwania spotkania wynosi **21 dni**.

TYTUŁ PROJEKTU:
Aktywizacja
społeczeństwa
lokalnego w gminach
partnerskich
– XI Festyn
Behringowski

KOMPONENT/DZIAŁANIE: Partnerstwo miast
NAZWA ORGANIZACJI: Gmina Iława (lider projektu)
MIEJSCOWOŚĆ: Iława
ORGANIZACJE I KRAJE PARTNERSKIE: Gmina Pagegiai (Litwa),
Gmina Arona (Łotwa), Gmina Marburg (Niemcy)
OKRES REALIZACJI PROJEKTU: 13.06.2014 – 15.06.2014
STRONA INTERNETOWA: www.gmina-ilawa.pl/dla_mieszkanca/ (zakładka "Europa dla obywateli")
E-MAIL: mmichalski@gmina-ilawa.pl

OPIS PROJEKTU:

Projekt przyczynił się do nawiązania partnerstwa gmin z Polski, Litwy, Łotwy i Niemiec przez zaangażowanie i integrację środowisk lokalnych. Działania zrealizowane podczas trzydniowego spotkania koncentrowały się na budowaniu dialogu pomiędzy uczestnikami projektu w kontekście głównych celów polityki Unii oraz możliwości, jakie stwarza integracja europejska, w której istotnym ogniwem jest społeczeństwo obywatelskie.

CELE PROJEKTU:

- zwiększenie wiedzy obywateli i samorządowców na temat możliwości płynących ze współpracy europejskiej i zapewnienia dla niej odpowiednich warunków,
- stworzenie sieci współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi.

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU:

- trzydniowa wizyta partnerów w Polsce: wymiana doświadczeń i dyskusje oraz praca warsztatowa nad opracowywanymi zagadnieniami, a więc m.in. wolontariatem jako narzędziem integracji społecznej, różnorodnymi formami demokracji w społeczności lokalnej, wykorzystaniem potencjału osób starszych, sposobami integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie,
- adresowane do młodzieży i dorosłych sympozjum popularno-naukowe w Samorządowym Gimnazjum nr 1 w Iławie na temat osiągnięć urodzonego w dzisiejszej Gminie Iława, noblisty Emila von Behringa,
- warsztaty i spotkania dotyczące sposobów wprowadzania zmian w społecznościach lokalnych,
- XI Festyn Behringowski, w którego organizację zaangażowani byli partnerzy lokalni ze wsi Ławice: m.in. Gminny Ośrodek Kultury w Ławie, Rada Sołecka oraz Ochotnicza Straż Pożarna z Ławic.

ZAKŁADANE DŁUGOFALOWE REZULTATY PROJEKTU:

- dalsze wspólne działania oraz przedsięwzięcia wolontariuszy w gminach partnerskich w zakresie ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, a także pomocy osobom potrzebującym,
- zwiększenie liczby członków społeczności lokalnej zaangażowanych na zasadach wolontariatu w wspieranie osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej,
- powstanie transgranicznej organizacji pozarządowej,
- zwiększenie liczby międzynarodowych projektów kulturalnych realizowanych przez gminy partnerskie.

DZIAŁANIE 2.2

Działanie 2.2. **Sieci miast** zakłada długofalową współpracę władz miejskich i stowarzyszeń jednostek samorządowych, tworzących sieć współpracy wokół zagadnień ważnych dla danych społeczności. W dłuższej perspektywie czasu tego rodzaju współpraca prowadzić powinna do wypracowania propozycji rozwiązań na poziomie polityki lokalnej oraz unijnej.

Wspierane są przede wszystkim projekty, które rozwijają współpracę wielu miast partnerskich i prowadzą do długotrwałej, usystematyzowanej i wielowymiarowej, współpracy tematycznej.

WNIOSKODAWCY:

Miasta/władze miast lub ich komitety bądź sieci do spraw partnerstwa, inne poziomy samorządów terytorialnych/władz regionalnych, federacje/stowarzyszenia samorządów terytorialnych, organizacje nienastawione na zysk reprezentujące samorzady terytorialne.

PARTNERZY:

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego nienastawione na zysk.

LICZBA PARTNERÓW:

W projekcie muszą brać udział władze miejskie **z co najmniej 4 kwalifikujących się krajów**, z których co najmniej jeden jest państwem członkowskim UE.

LICZBA UCZESTNIKÓW:

W projekcie musi uczestniczyć co najmniej 30% zaproszonych przez organizację goszczącą, przedstawicieli organizacji partnerskich.

BUDŻET:

Maksymalna kwalifikowana kwota dotacji do projektu: **150 000 euro**.

MIEJSCE PRZEPROWADZENIA I LICZBA DZIAŁAŃ:

Działania muszą być prowadzone w jednym z kwalifikujących się krajów. W każdym projekcie należy przewidzieć co najmniej 4 wydarzenia.

CZAS TRWANIA PROJEKTU:

Maksymalny czas trwania projektu wynosi **24 miesiące**.

TYTUL PROJEKTU:
CCnet.
Cities of Change
- Cooperation
of Cities in the
Field of City
Development

KOMPONENT/DZIAŁANIE: Sieci miast

NAZWA ORGANIZACJI: Miasto Poznań (lider projektu)

MIEJSCOWOŚĆ: Poznań

ORGANIZACJE I KRAJE PARTNERSKIE: Bolonia (Włochy), Bukareszt (Rumunia), Daugavpils (Łotwa), Dublin (Irlandia), Florencja (Włochy), Haga (Holandia), Hengelo (Holandia), Kłajpeda (Litwa), Murcja (Hiszpania), Padwa (Włochy), Rennes (Francja), Wolverhampton (Wielka Brytania), Region Metropolitalny Hanower – Brunszwik – Getynga – Wolfsburg (Niemcy)

OKRES REALIZACJI PROJEKTU: 01.06.2013 – 31.05.2015 (24 miesiące)

STRONA INTERNETOWA: www.ccnet.poznan.pl

E-MAIL: iwomat@um.poznan.pl

OPIS PROJEKTU:

Tematem dwuletniego projektu są innowacyjne metody monitorowania zmian dla wzmocnienia rozwoju dużych miast. Miasta partnerskie projektu pracują nad tym zagadnieniem poprzez wymianę doświadczeń i działania podnoszące kompetencje (capacity building) w trzech obszarach tematycznych: monitoringu strategicznego wykorzystywanego przez miasta, konsultacji społecznych i partycypacji społecznej w dużych miastach oraz badania jakości życia w procesie zarządzania miastem.

CELE PROJEKTU:

- zbudowanie sieci tematycznej dotyczącej współpracy w zakresie rozwoju miasta, która będzie funkcjonować także po zakończeniu projektu i pozwoli na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w obszarze rozwoju miast oraz nowoczesnych metod strategicznego zarządzania miastami,
- promowanie transferu wiedzy na temat monitoringu strategicznego, konsultacji społecznych i badania jakości życia ze środowiska naukowego do samorządów dla bardziej efektywnego rozwiązywania problemów związanych z zarządzaniem miastami,
- nawiązanie współpracy lokalnych ekspertów z miast partnerskich przy okazji przygotowań do spotkań projektu i pracy nad produktami.

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU:

- konferencje połączone z warsztatami i debatami, wizytami studyjnymi itp., organizowane w Poznaniu z udziałem przedstawicieli wszystkich partnerów: lokalnej społeczności, władz krajowych (np. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego), władz lokalnych odpowiedzialnych za rozwój miejski i monitoring, konsultacje społeczne i relacje ze społeczeństwem, przedstawicieli środowiska naukowego, NGO i obywateli,
- spotkania ekspertów, podczas których wypracowane zostaną produkty końcowe projektu.

ZAKŁADANE DŁUGOFALOWE REZULTATY PROJEKTU:

- publikacja wprowadzająca w tematykę i zakres projektu,
- publikacja końcowa podsumowująca prace w ramach sieci i prezentująca praktyczne i teoretyczne aspekty 3 obszarów tematycznych projektu oraz dobre praktyki z miast partnerskich,
- zeszyt naukowy podsumowujący prace ekspertów, wydany w ramach wydawnictwa „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

••• DZIAŁANIE 2.3

Działanie 2.3. **Projekty społeczeństwa obywatelskiego** wspiera projekty promowane przez międzynarodowe partnerstwa i sieci organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych bezpośrednio angażujące obywateli. Inicjatywy te mają umożliwić obywatelom o zróżnicowanych poglądach, udział w działaniach bezpośrednio związanych ze strategiami UE w procesie kształtowania polityki Unii w dziedzinach odpowiadających celom programu.

Projekty społeczeństwa obywatelskiego muszą obejmować co najmniej dwa z wymienionych trzech rodzajów działań:

- promowanie zaangażowania społecznego i solidarności,
- gromadzenie opinii: działania mające na celu gromadzenie indywidualnych opinii obywateli dotyczących konkretnej, określanej co roku tematyki, sprzyjające podejściu oddolnemu (w tym wykorzystaniu serwisów społecznościowych, seminariów internetowych itp.),
- wolontariat: działania promujące solidarność między obywatelami Unii i poza jej granicami.

WNIOSKODAWCY:

Organizacje nienastawione na zysk, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, instytucje edukacyjne, kulturalne lub badawcze.

PARTNERZY:

Publiczne samorządy terytorialne/władze regionalne lub organizacje nienastawione na zysk, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, instytucje edukacyjne, kulturalne lub badawcze, komitety i sieci miast partnerskich.

LICZBA PARTNERÓW:

W projekcie muszą brać udział organizacje **z co najmniej 3 kwalifikujących się krajów**, z których co najmniej jeden jest państwem członkowskim UE.

BUDŻET:

Maksymalna kwalifikowana kwota dotacji do projektu: **150 000 euro**.

MIEJSCE PRZEPROWADZENIA DZIAŁAŃ:

Działania muszą być prowadzone w jednym z kwalifikujących się krajów.

CZAS TRWANIA PROJEKTU:

Maksymalny czas trwania projektu wynosi **18 miesięcy**.

TYTUŁ PROJEKTU:

Rozszerzenie
i obywatelstwo:
spojrzenie
w przyszłość

pasos
Policy Association for an Open Society

KOMPONENT/DZIAŁANIE: Projekty społeczeństwa obywatelskiego
NAZWA ORGANIZACJI: Fundacja Instytut Spraw Publicznych
 (partner w projekcie)
MIEJSCOWOŚĆ: Warszawa
ORGANIZACJE I KRAJE PARTNERSKIE: Fundacja Pasos (Czechy
 – lider projektu), Centrum Polityki Publicznej PROVIDUS (Łotwa),
 Instytut Europejski (Bułgaria), Centrum Demokracji i Praw Człowieka
 (Czarnogóra), Centrum Badań Euro-Atlantyckich (Serbia)
OKRES REALIZACJI PROJEKTU: 01.10.2013 – 30.09.2014
STRONA INTERNETOWA: www.pasos.org

OPIS PROJEKTU:

Projekt dotyczył osiągnięć rozszerzenia Unii Europejskiej oraz poziomu zaangażowania w politykę UE nowych państw członkowskich i ich obywateli. Przygotowane zostały dokumenty typu policy brief, odbyły się seminaria oraz kampanie medialne. Działania skierowano do obywateli i decydentów z nowych państw członkowskich, do przedstawicieli przyszłych państw członkowskich oraz do reprezentantów instytucji UE.

CELE PROJEKTU:

- pogłębianie wiedzy obywateli Europy na temat procesów decyzyjnych UE oraz prowadzenie działań rzeczniczych dotyczących polityk unijnych,
- podniesienie świadomości mieszkańców krajów członkowskich i potencjalnych krajów członkowskich UE o potrzebie ich zaangażowania w monitorowanie działań rządów na poziomie europejskim oraz weryfikowanie efektywności tych działań,
- wzmocnienie zaangażowania obywateli przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku.

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU:

- przeprowadzenie wstępnego badania na temat poziomów integracji i zaangażowania krajów członkowskich w procesy decyzyjne UE,
- analiza danych pochodzących z badań ankietowych i przeprowadzenie wywiadów z twórcami polityk UE,
- w październiku 2013 r. – konferencja międzynarodowa „Szerzej i bliżej. Wpływanie na procesy tworzenia polityki UE, aby wspierać ekonomiczną integrację i transformację demokratyczną” w Brukseli,
- ustanowienie obywatelskiej grupy zadaniowej (task force) w czterech nowych państwach członkowskich w celu przedyskutowania wyników badań oraz zidentyfikowania silnych i słabych stron ich rządów w angażowaniu się w procesy tworzenia polityki UE,
- zorganizowanie krajowych okrągłych stołów mających na celu zwiększenie zaangażowania rządu i obywateli w integrację europejską,
- końcowe badania opinii publicznej i towarzyszące im działania rzecznicze.

WYPRACOWANE MATERIAŁY:

- strona internetowa,
- ankieta na temat wiedzy obywateli o procesach tworzenia polityki UE i poziomów zaangażowania w czterech nowych państwach członkowskich.

Jak dowiedzieli się Państwo o naszym programie?

Wiedzieliśmy tylko, że projekty Unii Europejskiej to dla nas terra incognita, więc najpierw wystaliśmy naszego kolegę do Szwecji na spotkanie „Europa dla obywateli”, z którego przyjechał z ogromnym entuzjazmem, przekonując, że ludzie robią te projekty, że się da, i że powinniśmy spróbować, bo wpisujemy się w program w ramach tego, co robimy. Później pojechałam do Opola na szkolenie zorganizowane przez polski Punkt Kontaktowy. Czas od przyjazdu z Opola do terminu naboru poświęciliśmy na rejestrowanie się w systemach ECAS i URF i wypełnianiu formularzy. Chyba na miesiąc przed deadline, czyli na początku maja, zaczęliśmy dopinać wersję ostateczną projektu. Pomysłów mieliśmy tysiąc, ale wiedzieliśmy, że na coś musimy się zdecydować. Rozmawialiśmy z partnerami: Stowarzyszeniem Nauczycieli Historii Euroclio i Domem Anny Frank. To nasi partnerzy od wielu lat, jesteśmy ich przedstawicielami na Polskę, więc taka współpraca, w której nie jesteśmy tylko wykonawcą ich działania, ale właściwie liderem projektu, była dla nas nowa i wymagała dookreślenia relacji. Pierwszego czerwca złożyliśmy wniosek i się udało.

A samo pisanie, myślenie nad projektem „Sto lat dla pokoju w Europie” – jak przebiegało?

Od dawna chcieliśmy stworzyć „Lekcjobus”, czyli samochód, który z ekipą trenerów będzie jeździł po Polsce i docierał do nauczycieli, pomagając im, na bazie materiałów edukacyjnych i naszych wystaw, prowadzić mikroprojekty w szkołach. We współpracy z partnerami postanowiliśmy skończyć prace nad materiałami, ale też zaprosić wybranych nauczycieli z Polski, którzy będą chcieli stać się polską siecią Euroclio, do siedziby Euroclio i do Domu Anny Frank, żeby zobaczyli instytucje, ducha tamtejszych projektów. Równoległe do tego chcemy przygotować wystawę, która pokaże 100 lat dążeń Europejczyków do pokoju, i to w różnych aspektach: od Traktatów, przez „Solidarność”, po zburzenie Muru Berlińskiego, czy rozszerzenie Unii Europejskiej.

Co dzieje się w projekcie teraz, przed jego faktycznym rozpoczęciem?

Wiemy już, po jakim kursie dostaliśmy dotację i obliczamy budżet, ale też tworzymy zespół. Chcemy, żeby wystawą zajął się kurator, który będzie miał nas jako zaplecze zespołowe. Budujemy całą konstrukcję logistyczno-personalną tego projektu, opracowujemy takie rzeczy, których nie ma we wniosku, jak misja, wizja projektu, siatka komunikacji. U nas to będzie się działo równoległe do całego programu edukacji, który już mamy, wpłynie na strategię naszego rozwoju, więc to wszystko jakoś razem korelujemy.

Czyli projekt pogłębi to, czym Fundacja Dom Pokoju zajmuje się na co dzień?

Tak, ten projekt to nie jest jakieś novum, ale wzmocnienie naszej organizacji. Przy okazji – stworzenie kolejnego produktu, bo wystawa „Sto lat dla pokoju” będzie sposobem nawiązania kontaktu z Komisją Europejską. Do tej pory działaliśmy w bardzo lokalnych wątkach, interesowały nas historie Anny Frank i innych żydowskich dzieci piszących pamiętniki, poszczególnych osób, które doświadczyły przesiedlenia. Teraz mamy ten poziom europejski.

Ma Pani jakieś rady dla kogoś, kto dopiero zabiera się za pisanie wniosku?

Wydaje mi się, że bardzo istotna była współpraca z mądrymi, fajnymi partnerami. Skorzystaliśmy z rad udzielonych na szkoleniu, że wymiar europejski jest szalenie ważny, stąd wystawa „Sto lat dla pokoju” nieprzypadkowo jest taka, a nie inna. Zidentyfikowaliśmy aktorów, z którymi współpracowaliśmy do tej pory, a którzy są ważni dla Komisji, i wpisaliśmy ich do wniosku. Reszta to jest kwestia spójności – tak jak przy każdej innej aplikacji – jakości i samego pomysłu. Przy czym muszę dodać, że nie jesteśmy jakąś ogromną fundacją, która robi duże projekty i dla której to jest kolejna inicjatywa. Myślę, że to jest też zachęta i rada dla małych, żeby się nie bali, bo tutaj naprawdę kryterium nie jest bycie dużą, sprawną organizacją.

WIĘCEJ O PROJEKCIE „STO LAT DLA POKOJU W EUROPIE” JUŻ WKRÓTCE NA STRONIE:
<http://www.dompokoju.org/>

Karolina Mróz - prezeska Fundacji, koordynatorka zespołu, kierowniczka finansowa, wizjonerka.

Od 2004 zawodowo związana z trzecim sektorem, od 2007 z Fundacją Dom Pokoju. Aktywistka lokalna i mieszkanka Nadodrza, animatorka w projektach Fundacji, propagatorka idei synergii w działaniach pozarządowych, koordynatorka wielu projektów. Inicjator i koordynator programu „Wszyscy mieszkańcy Nadodrza – obywatele/sąsiedzi/społeczności”, którego istotą są działania grup roboczych - analityczne i rzecznicze, włączające do polityki rekomendacje zmian w obszarach aktywności osób niepełnosprawnych i ekonomii społecznej. Wiceprzewodnicząca Wrocławskiej Rady Pożytku Publicznego.

Jak powstał pomysł na projekt „The City Ghettos of Today”?

Strefa Wolności od początku swojej działalności prowadzi wielokulturowe działania lokalne angażując do przedsięwzięć artystycznych, w szczególności teatralnych, migrantów i uchodźców mieszkających w Warszawie oraz Polaków. Angażuje się także w projekty międzynarodowe. Dzięki współpracy z organizacjami kulturalnymi i artystycznymi z Włoch, Francji i Finlandii, powstał pomysł, aby stworzyć sieć organizacji europejskich, które w swojej działalności artystycznej wykorzystują teatr, sztuki wizualne, czy muzykę w pracy z grupami osób o różnym pochodzeniu kulturowym. Interesowały nas działania mobilizujące zamknięte grupy migranckie do wyjścia ze swojej społeczności i aktywnego udziału w tworzeniu kultury i sztuki swojego miasta. Metoda pracy opracowana została przez profesjonalny i wielodyscyplinarny zespół artystów, których celem było poprowadzenie grup wielokulturowych do stworzenia interaktywnej instalacji dla szerokiej publiczności w miastach zaangażowanych w projekt. Osiami tematycznymi naszych działań stały się historie migrantów i uchodźców związane z miastem, jego charakterystyką, podziałami, otwartością na obcych i umiejętnością organizacji wspólnot kulturowych, a punktem zainteresowania – zamknięte dzielnice migranckie, miejskie getta. Ważnym elementem pracy nad metodologią artystyczną w projekcie było zaangażowanie partnerów instytucjonalnych, takich jak uniwersytety, czy instytuty akademickie, które byłyby w stanie zapewnić nam pomoc merytoryczną na temat fenomenu migracji w danym kontekście miejskim. Projektem zainteresowały się inne organizacje z Włoch, Francji i Finlandii oraz z Niemiec i Polski, dołączyła też Fundacja Evens, która wniosła do powstałego projektu pomoc merytoryczną i znaczne wsparcie finansowe.

Jak wyglądała współpraca z partnerami podczas przygotowań do projektu?

W październiku 2013 roku w Bolonii zorganizowaliśmy pierwsze, otwierające wydarzenie projektu. Odbyły się pierwsze zebrania zespołu artystycznego, warsztaty z migrantami, uchodźcami i społecznością lokalną, wybrane zostały teksty, które stały się punktem wyjścia do pracy teatralnej. To pierwsze spotkanie i wspólnie przygotowane debaty, stały się spoiwem naszej sieci zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Stworzony został zespół, który przez następne miesiące (od października 2013 do marca 2014) przygotowywał podstawy projektu u siebie w mieście. W czasie sześciomiesięcznego etapu przygotowawczego stworzona została strona internetowa oraz inne narzędzia komunikacji.

Do kogo skierowany jest projekt?

Przed wszystkim do migrantów, uchodźców oraz społeczności lokalnych Paryża, Warszawy, Berlina, Bolonii, Mediolanu, Antwerpii i Helsinek. Uczestnicy warsztatów nie muszą mieć doświadczenia, ani wykształcenia aktorskiego czy muzycznego. Stawiamy na pracę z nieprofesjonalnymi aktorami, muzykami, pisarzami, tancerzami, twórcami wideo.

Czy podczas realizacji projektu pojawiły się jakieś trudności?

Na początku mieliśmy trudności formalne wiążące się z odmiennym systemem finansowym i podatkowym poszczególnych krajów. W niektórych miastach na początku realizacji wystąpiły trudności w nawiązaniu aktywnego kontaktu z zamkniętymi społecznościami migrantów i z zaangażowaniem ich w działania artystyczne. Wszelkie trudności dyskutowane były na bieżąco oraz rozwiązywane w międzynarodowym zespole projektu.

Czy prowadzą Państwo ewaluację wyników swoich działań?

W czasie trwania projektu ewaluacja prowadzona jest na bieżąco. Oceniane są efekty artystyczne i skuteczność metod badawczych. Ocenie podlega także organizacja poszczególnych wydarzeń w miastach partnerskich. Podczas spotkań po zakończeniu warsztatu w danym mieście, uczestnicy wyrażają swoje opinie dotyczące współpracy. Wszystkie te opinie pomogą nam w lepszym przygotowaniu projektów w przyszłości.

WIĘCEJ O PROJEKCIE „THE CITY GHETTOS OF TODAY” NA STRONIE:
<http://strefawolnoslowa.pl/projekty/the-city-ghettos-of-today/>

Alicja Borkowska - Prezeska Fundacji Strefa Wolności, koordynatorka projektów teatralnych fundacji, reżyserka, teatrolożka (Magister Sztuki na Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, studiowała na wydziale DAMS na Uniwersytecie w Bolonii, gdzie skończyła również podyplomowy kurs z organizacji wydarzeń wielokulturowych organizowany przez ATER Formazione). Pracowała przy wielu festiwalach teatralnych w Polsce i za granicą, prowadziła warsztaty i tworzyła spektakle m.in. w Boliwii, Palestynie, Szwecji. Przez wiele lat związana z Teatro dell'Argine w Bolonii, gdzie koordynowała projekty wielokulturowe teatru, prowadziła warsztaty teatralne dla imigrantów i uchodźców.

Jaki był główny cel projektu „20 lat współpracy samorządów z Wielkopolską i Bretanią – przyszłość partnerstwa”?

Głównym celem projektu było zacieśnienie dotychczasowej współpracy wielkopolsko-bretońskich partnerstw samorządowych – 26 naszych gmin współpracuje z gminami bretońskimi – i nakreślenie nowych obszarów ich współdziałania w przyszłości. Partnerstwa te zainicjowane zostały przez WOKISS w latach dziewięćdziesiątych i trwają nadal, chociaż różny jest poziom ich aktywności. Zdecydowana większość ogranicza się do kontaktów bilateralnych, stąd pomysł, by do projektu zaprosić samorządy z Niemiec, Czech i Ukrainy dla promowania idei wielostronnej współpracy międzynarodowej i umacniania poczucia odpowiedzialności za Unię Europejską wśród jej obywateli. Projekt był też kontynuacją przedsięwzięcia „20-lecie konstruktywnego partnerstwa pomiędzy Bretanią a Polską – doświadczenia i nadzieje”, zrealizowanego przez Stowarzyszenie Bretagne Pologne i WOKISS w 2012 roku we Francji.

Jaką rolę pełnili partnerzy projektu?

Brali czynny udział w przygotowaniu programu merytorycznego warsztatów i konferencji, które były przewidziane w projekcie, byli również odpowiedzialni za ustalenie składów delegacji, które przyjechały do Wielkopolski oraz koordynację przyjazdu i wyjazdu grup. Po zakończeniu kluczowych działań partnerzy wspierali WOKISS w procesie ewaluacji i rozpowszechniania rezultatów projektu.

Jakie wspólne działania prowadzą gminy objęte projektem?

Gminy objęte projektem prowadzą zróżnicowane działania. Te skierowane do ogółu mieszkańców sprowadzają się do stwarzania możliwości nawiązywania więzi i kontaktów pomiędzy społecznościami lokalnymi. Najczęściej są to wymiany międzynarodowe dla dorosłych i młodzieży szkolnej, nauka języka, popularyzacja historii i kultury kraju samorządu partnerskiego poprzez wystawy, koncerty, zawody sportowe. Jako WOKISS podejmujemy także działania służące rozwojowi wiedzy i kompetencji urzędników jednostek partnerskich, takie jak wzajemne wizyty studyjne w celu wymiany doświadczeń i promocji dobrych praktyk w sferze rozwoju lokalnego.

Czego obawiali się Państwo najbardziej przed realizacją projektu?

WOKISS realizował już wcześniej projekty o charakterze międzynarodowym, zatem kiedy przystępowaliśmy do opisywanego przedsięwzięcia, nie pojawiały się jakieś szczególne obawy, że nie sprostamy zadaniu. Niewątpliwie pewności siebie dodawał nam fakt, że partnerzy projektu to organizacje sprawdzone, z którymi Stowarzyszenie współpracuje już od wielu lat.

Czy podczas realizacji wprowadzili Państwo jakieś zmiany w organizacji projektu?

Mając na uwadze długi okres czasu pomiędzy wstępnym planowaniem oraz aplikowaniem o dotację, a właściwym czasem realizacji projektu oraz fakt że poszczególne etapy projektu odbywały się na terenie trzynastu gmin, byliśmy przygotowani na ewentualne zmiany programów wydarzeń. Projekt został przeprowadzony zgodnie z przedstawionym we wniosku aplikacyjnym programem merytorycznym, chociaż przy mniejszej od zakładanej liczbie uczestników. Uczestnicy projektu z Czech nie przyjechali na warsztaty i konferencję, delegacja francuska była mniej liczna – ale to wszystko ze względu na różne losowe zdarzenia, na które jako organizatorzy nie mieliśmy wpływu.

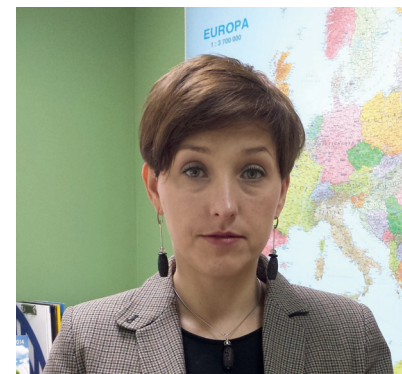
Jak przebiegał proces rozliczenia projektu?

Sposób rozliczenia projektu przyjęty w ramach programu „Europa dla obywateli” jest w naszej ocenie bardzo prosty i czytelny. Otrzymaliśmy niższą kwotę dotacji od pierwotnie wnioskowanej, ale związane to było z mniejszą liczbą uczestników wydarzenia. Formularz raportu końcowego wypełniliśmy bez problemów, szybko też otrzymaliśmy na nasze konto środki finansowe.

Czy planują Państwo kontynuację projektu?

Tak. Projekt będzie miał swoje kolejne odsłony. Pracujemy już nad założeniami kolejnego etapu. Być może zostanie on przeprowadzony na Ukrainie, pogłębiając w ten sposób współpracę partnerską z samorządami krajów niebędącymi członkami UE.

WIĘCEJ O PROJEKCIE „20 LAT WSPÓŁPRACY SAMORZĄDÓW Z WIELKOPOLSKĄ I BRETANIĄ – PRZYSZŁOŚĆ PARTNERSTWA” NA STRONIE: http://wokiss.pl/pliki/ban_francja.pdf

Agnieszka Mendelewska

- kierowniczka Centrum Współpracy Europejskiej WOKISS, odpowiedzialna za współpracę międzynarodową Stowarzyszenia i wspieranie współpracy bilateralnej członków WOKISS, pomysłodawczyni, autorka i członkini zespołów wykonawczych większości projektów realizowanych przez WOKISS, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, krajowych i zagranicznych, koordynatorka projektu „20 lat współpracy samorządów z Wielkopolską i Bretanią – przyszłość partnerstwa”, realizowanego w ramach programu „Europa dla obywateli”.

- „Zaproszenie do składania wniosków” i „Przewodnik programowy” są zamieszczane na stronie Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego: http://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en
- Wnioskodawcy muszą utworzyć konto w Systemie Uwierzytelniania Komisji Europejskiej ECAS (European Commission Authentification Service): <https://webgate.ec.europa.eu/cas/eim/external/register.cgi>

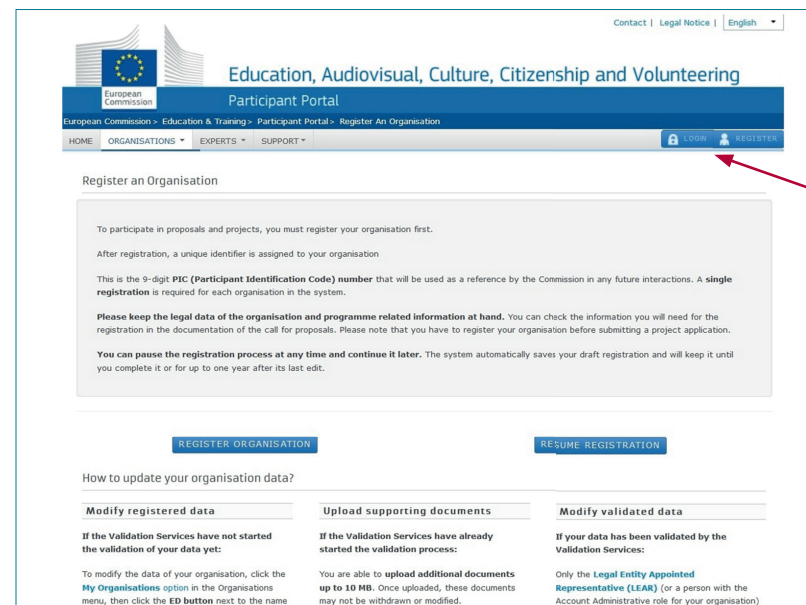
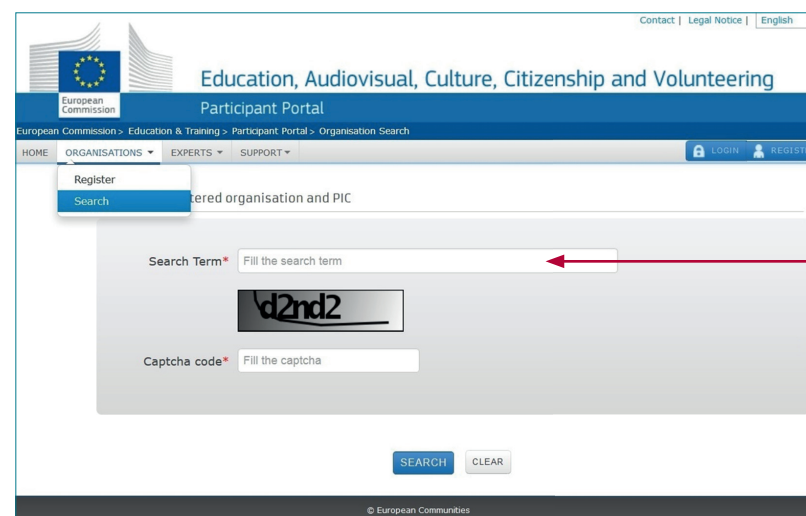

Na tym etapie konieczne jest zaakceptowanie oświadczenia o ochronie prywatności

Po uzupełnieniu powyższego formularza, na podany adres e-mail przesłany zostanie link umożliwiający stworzenie indywidualnego hasła do systemu. Link jest aktywny przez 90 min. od jego otrzymania.

- Konto w systemie ECAS umożliwia rejestrację organizacji w Portalu Użytkownika (Participant Portal) <http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/organisations/register.html> i uzyskanie indywidualnego Kodu Identyfikacyjnego Uczestnika PIC (Participant Identification Code) organizacji.

UWAGA: kod PIC jest nadawany jednorazowo danej organizacji lub instytucji i może być używany w procesie aplikacji w programach Kreatywna Europa, Erasmus+, „Europa dla obywateli”, Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej: EU Aid Volunteers. Przed rozpoczęciem rejestracji należy sprawdzić, czy profil organizacji nie został stworzony wcześniej, na potrzeby innych naborów i programów.

UWAGA: każda organizacja zaangażowana w projekt (wnioskodawcy i partnerzy) musi rejestrować się w Portalu Użytkownika. Podanie PIC będzie wymagane w formularzu aplikacyjnym.

Wnioskodawcy muszą dołączyć do swojego profilu na Portalu Użytkownika:

- Skan podpisanego formularza: w przypadku organizacji pozarządowych obowiązuje formularz dla spółek prywatnych, w przypadku jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów publicznych – formularz dla podmiotów prawa publicznego: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/legal_entities/legal_entities_en.cfm
- Skan podpisanego formularza identyfikacji finansowej, poświadczonego przez bank: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/financial_id/financial_id_en.cfm